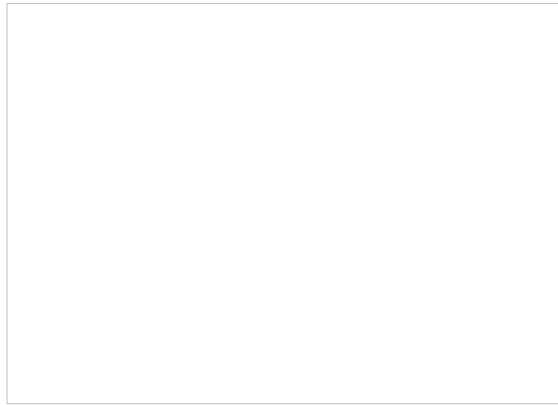


# Kuran we Sünnet saýasynda, ylym öwrenmekligiň ähmiýeti.



Allaha hamd, Pygamberimiz Muhammede salat we salam bolsun.

Allah Tagalanyň rahmetinden soňra biziň jennete girmegimize sebäp boljak zat salyh amallardyr. Amalyň salyh bolmagy we Allah Tagalaň gatynda kabul bolmagy üçin iki şert gerekdir:

1-njisi edilen amal ýeke-täk Allahyň razylygy üçin edilen bolmalydyr!

2-njisi Pygamberimiziň (sallallahu aleyhi we sellem) sünnetine laýyk bolmalydyr!

Ýagny birinji şerti üçin dogry akyda (ygtykat) gereklidir, ikinjisi üçin bolsa, sünneti gowy bilmelidir. Akyda we sünneti bilmek üçin bolsa, ylym öwrenmelidir. Biz ylymy näçe gowy öwrensek şonçada amalymyz dogry we dürs ýagny salyh bolar we jenneti gazanmagymyz ýeňilleşer. Şonuň üçin hem Pygamberimiz Muhammet (sallallahu aleyhi we sellem) şeýle diýýär: **“Kim ylym öwrenmek üçin ýola çyksa, Allah Tagala ol kişi üçin jennete giden ýoly ýeňilleşdirer.”**<sup>1</sup>

Zamanamyzda ylym öwrenmegiň esbaplarynyň köpelmegine, dini ylym berip duran ýokary okuw jaýlarynyň bar bolmagyna garamazdan, musulmanlaryň din ylymyny öwrenmäge ýeterli derejede gaýrat sarp etmeýänini görýäris.

Bu makalamyzda Kuran-Kerim we Hadyslaryň saýasynda ylymyň we alymlygyň ähmiýetine üns çekmek isledik. Musulman doganlarymyzyň ylym öwrenmäge bolan gaýratlarynyň artmagyna, bu makalaň wesile bolmagyny Allah Tagaladan dileýäris!

## Ylymyň we alymyň fazileti barada Kuran-Kerimden aýatlar:

1-Allah Tagala şeýle diýýär: **“Aýt: Robbim ylymymy artdyr.”**<sup>2</sup>

Allah Tagala Pygamberimize (sallallahu aleyhi we sellem) we ymmatyna mal-mülk ýa-da nesil däl-de, hut ylymyň artdyrylmagyny dilemegi buýurdy. Çünki iki dünýäň bagty diňe Allah Tagalany we Pygamberi (sallallahu aleyhi we sellem) tanadan ylymy öwrenmek we ol ylyma amal etmek bilen mümkindir. Selef-salyhynyň diýişi ýaly: ynsanlar iýmek-çimkenden beter ylyma mätäçdirler. Dini ylymdan mahrum bolan kişi, köp haýyrdan mahrum bolar.

2-Allah Tagala aýatda: **“Aýt: Bilýänler bilen bilmeýänler (ýagny ylymlylar bilen ylymsyzlar) deň bolarmy?”** diýdi.<sup>3</sup>

Allah Tagala ylymly kişiler bilen ylymsyz kişileriň deň dældigini bize bildirdi. Bu hem alymlaryň mahlukatyň içindäki ornunyň uludygyna delildir. Allah Tagala iman etmedik ynsanlardan, iman edenleri üstün kyldy. Iman edenleriň içinde bolsa, alymlary üstün etdi.

Bu barada Allah Tagala şeýle aýtdy: **“Allah Tagala siziň içiňizdäki iman edenleri we ylym eýelerini derejelere beýgelder.”**<sup>4</sup>

Ymam Taberi (rahimehullah) bu aýatyň tefsirinde şeýle diýýär: “Allah Tagala imanly kişilerden ylymlylary, haçanda ylymlaryna amal eden wagtlarynda, ylym berilmeyän müminleriň önünde olary beýgelder.”<sup>5</sup>

3-Allah Tagala şeýle diýdi: **“Bendeleriň içinden diňe alymlar Allahdan gorkarlar.”**<sup>6</sup>

Bu aýatyň tefsirinde: Ýagny Allah Tagalany haky bilen tanap, haky bilen gorkýan alymlardyr. Alymlar näçe Allahy tanadygyja, Oňa bolan söýgüsi, umydy we gorkylary artar, diýdiler.

Şonuň üçin hem bir kişiniň ylymy artyp başlasa, Allah Tagala bolan gorkysam, takwalygam artar. Ol kişi haram zatlardan uzaklaşmak, Pygamberimiziň (sallallahu aleyhi we sellem) sünneti bilen ýaşamak, Allah Tagalaga ybadat etmek ýeňil bolar.

#### 4-Allah Tagala şeýle diýdi: **“Eger bilmeýän bolsaňyz zikir ähline (ýagny alymlardan) soraň.”** <sup>7</sup>

Allah Tagalanyň hut özi alymlara ýüz tutmagy, bilmeýän zatlarymyzy olardan soramagy tabşyrýar. Bu bolsa, alymlaryň mertebesiniň beýikdigini görkezýär.

Köplenç ýaşlaryň arasynda din meselede sorag ýüze çykanda öz kellelerinden bilse-bilmese jogap berişlerine duşmak bolýar. Emma Allah Tagala bize bilmeýän meselämizde bilýän kişilerden ýagny alymlardan soramagymyzy emr etdi. Şonuň üçin her birimiz din meselesinde bir sorag ýüze çykanda, her kimden dälde, alyma ýa-da din ugrundan okan talyba ýüz tutmaly. Biz üçin iň dogrusy şudyr.

Mysal üçin ýüregimiz agyrsa biz kime ýüz tutýarys? Her önümizden çykana öz saglygymyzy ynanmakdan gorkýarys we iň gowy lukmana ýüz tutýarys! Din meselesi jan-saglykdan kän ähmiýetlidir. Çünki öz janyny sowatsyz lukmana ynanan kişi saglygyny ýitirse, dini her ýerden we her kimden öwrenen kişi ahyrýedini howp asytynda goýýandyr. Eger seniň din barada sorag soran kişiň ylmysyz bolsa ýa-da bidgatçy bolsa, saňa ýalňyş maglumat bermek bilen seniň ahyrýediňi howpa salar!

Ýa-da başga bir mysal bereliň! Eger biz gymmat bahaly bir zat satyn aljak bolsak ilkinji giren dükanymyzdan alman, eýsem birnäçe ýerden sorap-ýüzdäp bahaladyp görýäris! Haýsy ýer biz üçin amatly, haýsy ýeriň harydynyň hili has gowudygyny barlaýarys! Din meselesi mal-mülkden, jandan has ähmiýetlidir. Şonuň üçin hem din meselede sorag ýüze çykanda Allah Tagalanyň bize tabşyryşy ýaly alymlara ýüz tutmalydyr. Elbetde ýüz tutjak alymymyzyň ähli-sünnet, selef-salyhynyň ýolundan ýöreyän akydasy dogry we dürs bolan, geplände Kuran we Sahyh Sünnetden gürleýän alym bolmagyna üns bermelidir. Çünki zamanamyzda ylymy bolmasada alym syrapp ýören az dälidir!

#### **Ylymyň we alymyň ähmiýeti barada hadyslar:**

Pygamberimiz Muhammet (sallallahu aleyhi we sellem) şeýle diýdi:

#### **1- “Allah Tagala kime gowlyk-haýyr islese, ol kişini dinde fakýh (alym) eder.”** <sup>8</sup>

Ajurri şeýle diýýär: **“Allah Tagala olar hakynda gowlygy-haýyr islände olary dinde fakýh-alym etdi, Kitaby we hikmeti öwretti. Bendeleriň önünde çyra we ýurtlar üçin ýagtylyk etdi.”** <sup>9</sup>

Musulman doganlar, uýalar eger Allah Tagala sizi din ylymyny öwrenmäge höwes, yhlas beren bolsa, bu eýýäm gowulygyň alamatydyr.

Köp kişi dünýewi ugurdan hukuk ýa-da lukmançylyk okasa, uly üstünlik hasap edýär, diplomy bilen öwünýär. Emma din ylymyna gezek gelende göýä buny bir-iki sany mollaň okaýan ylymy ýaly düşünje bilen garalýar. Aslynda bolsa, iň abraýly ylym Pygamberimiziň (sallallahu aleyhi we sellem) goyup giden ylymyny öwrenmekdir.

#### **2-“Kim ylym almak üçin ýola çykrsa, Allah Tagala ol kişi üçin jennete giden ýoluny ýeňilleşdirer.”** <sup>10</sup>

Allah Tagalanyň rahmetinden soňra biziň jennete girmegimize sebäp boljak zat dogry akyda (ygtykat) we salyh amaldyr. Dogry akyda eýe bolup we salyh amal etmek üçin bolsa, ylym zerurdyr. Eger üns berseňiz ylmysyz we alymlardan din öwrenmän ýören kişileriň akydalary bozuk, amallaryna bolsa bidgat girip gidenini görersiniň! Emma bir kişi Kuran we Sünnet saýasynda, ähli-sünnetiň ýoluna laýyklykda, öz akydasyny we amalyny dogrulasa ol kişiniň jenneti gazanmagy hem ýeňilleşjekdir.

#### **3-“Adam ogly ölende şu üç zatdan başga ähli amaly kesiler: Sadakai-jariýe, peýda berip duran ylym we özi üçin dogma-dileg edip duran salyh perzent.”** <sup>11</sup>

Eger dogry we dürs ylym alyp, ol ylyma amal edenimizden soňra ymmata peýdaly ylym goýup gidip bilsek. Musulmanlar ol ylymdan peýdalandyklaryça, bize sogaby geljekdir. Hadysda aýdylyşy ýaly: Haýyr-sogap işleri öwreden kişi, göýä ol zady özi eden ýaly sogap gazanar.

#### **4-“Ylym öwrenmek ähli musulmana parzdyr.”** <sup>12</sup>

Ýediden-ýetmişe, erkekden-zenanlara çenli her bir musulman ylym öwrenmelidir. Ylym öwrenmek sallançakdan - gabyra çenli dowam edýändir.

#### **5-“Dünýä we dünýädäkiler melundyr (lagnatlydyr). Diňe Allahy zikir etmek bilen meşgul bolan we oňa ýardam edýän ylym eýeleri (alymlar) we ylym öwrenen kişi bulardan dälidir.”** <sup>13</sup>

Biz haýsy topara degişli? Ylym öwrenýänmi ýa-da öwredýänmi?

**6-“Kim ylym almak üçin ýola çyksa, gaýdyp gelyänçä Allah ýolundadyr.”<sup>14</sup>**

**“Alymyň abide (gula) bolan üstünligi, aýyň ýyldyzlara bolan üstünligi ýalydyr. Alymlar Pygamberleriň mirasçylarydyr. Pygamberler dinar, dirhem miras goýmadylar. Olar diňe ylym miras goýup gidendirler. Kim ol mirasdan paý alsa, bol-elin, bereketli paý aldygydyr.”<sup>15</sup>**

Halalyndan gazanç etmek hem ybadatdyr. Emma iň gowy gazanç, iň haýyrly baýlyk Pygamberimizden (sallallahu aleyhi we sellem) galan mirasa eýe bolmakdyr.

Allaha hamd, Pygamberimiz Muhammede salat we salam bolsun.

1-Sahyh Muslim, K.Zikir we'd Dua, No: 38.

2-Taha, 20/114.

3-Zümer, 39/9.

4-Mujadele, 58/11.

5-Jamiul-Beyan 28/19.

6-Fatyr, 35/28.

7-Enbiya, 21/7.

8-Sahyh Buhari, K.Ilim /10. Sahyh Muslim, K.Imara, No: 175.

9-Ahlakul-Ulema /94.

10-Sahyh Muslim, K.Zikir we'd Dua, No: 38.

11-Sahyh Muslim, K. Wasyýýe, No: 14.

12-Ibn Maje, Hasen hadis.

13-Tirmizi, 4/2322. Hasen-garib.

14-Tirmizi, 5/2647. hasen-garib.

15-Tirmizi, 5/2685.